

Återfall i brott

2003

RV0501

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Rättsväsende

A.2 Statistikområde

Återfall i brott

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Statistiken över återfall i brott är en del av den officiella statistiken inom rättsväsendet som behandlar statistik om brott och brottslingar (Kriminalstatistik). Statistiken bygger på registret över lagförda personer.

A.4 Statistikansvarig

Brottsförebyggande rådet (Brå)
Postadress: Box 1386, 111 93 Stockholm
Besöksadress: Tegnérgatan 23, 2 tr
Kontaktperson: Louise Ekström
Telefon: 08-401 87 23
Telefax: 08-401 87 53
e-post: louise.ekstrom@bra.se

A.5 Statistikproducent

Brottsförebyggande rådet (Brå)
Postadress: Box 1386, 111 93 Stockholm
Besöksadress: Tegnérgatan 23, 2 tr
Kontaktperson: Måns Magnusson
Telefon: 08 – 504 454 25
Telefax: 08-401 87 53
e-post: mans.magnusson@bra.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Statistiken över återfall i brott bygger på uppgifter från registret över för brott lagförda personer. Registret används även för att göra statistik över personer lagförda för brott. Angående uppgiftsskyldighet, se produktbeskrivningen av statistik över personer lagförda för brott.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns vidare särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik. Behandling av personuppgifter om lagöverträdelse för forskning regleras i lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor.

A.8 Gallringsföreskrifter

Angående sekretessregler och gallringsföreskrifter, se produktbeskrivningen av statistik över personer lagförda för brott.

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering berör statistiken över återfall i brott.

A.10 Syfte och historik

Statistiken över återfall i brott syftar till att ge en uppfattning om andelen personer som återfaller i brott efter att ha lagförts för brott. Begreppet lagföring omfattar fällande domar i tingsrätt, godkända strafförelägganden och åtalsunderlåtelse. Statistiken ger en översiktlig redovisning av återfallsmönstret mot bakgrund av bland annat brotts- och påföljds-kategorier, tidigare brottsbelastning, kön och ålder. Statistiken redovisas efter olika uppföljningsperioder. Eftersom många som återfaller i brott inte blir lagförda, redovisas inte den faktiska återfallsfrekvensen utan endast den registrerade. I statistiken redovisas därmed minimivärden för återfall. Statistiken kan ändå fungera som en indikator på återfall i brott.

Statistik över personer lagförda för brott har kontinuerligt förts från år 1972 av Statistiska centralbyrån (SCB) (tidigare tabellverket) som skötte produktionen av statistiken fram till 1995 års statistik. I och med framställningen av 1995 års statistik övertog BRÅ ansvaret för produktionen av statistiken över återfall i brott. De senast tillgängliga siffrorna avser åren 1991-2003.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken över återfall i brott används bl.a. av:

- Justitiedepartementet, Rikspolisstyrelsen, Riksåklagaren, Domstolsverket, Kriminalvårdsstyrelsen, Migrationsverket, Skatteverket, Naturvårdsverket, Socialstyrelsen: vid planering och uppföljning av den egna verksamheten.
- Justitie- och lagutskottet: som underlag vid utskottens behandling av propositioner och motioner.
- Brottsförebyggande rådet, kommittéer, utredningar, universitet och högskolor: som underlag för forsknings- och utredningsarbete.
- Massmedier, allmänhet, m.fl.: allmän information om personer som lagförs för brott.

A.12 Uppläggning och genomförande

Statistiken över återfall i brott bygger på uppgifter från registret över för brott lagförda personer. Registret används även för att göra statistik över personer lagförda för brott. Angående uppgiftsinhämtning, bearbetning och lagring av uppgifterna, se produktbeskrivningen av statistik över personer lagförda för brott.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

I Brås regleringsbrev för år 2009 ges Brå i uppdrag att utveckla den nuvarande återfallsstatistiken tillsammans med Kriminalvården. Detta uppdrag innebär att återfallsstatistiken som helhet kommer ses över för att skapa en ny återfallsstatistik.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Se punkt A.10 Syfte och historik.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Återfallsstatistiken beskriver antalet personer som återfallit i brott (netto och brutto) inom ett respektive tre år. I huvudsak redovisas återfallen uppdelat på olika variabler, som exempelvis brottstyp, ålder och kön.

1.1.1 Objekt och population

Populationen består av de personer som lagförts för brott under ett visst kalenderår (*ingångsperiod*), och som därefter följs upp med avseende på eventuellt återfall i brott inom ett respektive tre år. Ingångspopulationen beräknas *netto* eller *brutto* med utgångspunkt i ingångsperioden. Med brottoberäkning avses återfallshändelser, medan nettoberäkning avser unika individer. Det innebär att en enskild person som begår ett brott vid tre tillfällen räknas som två återfall brutto men endast ett återfall netto. Alla personer som räknas in i ingångspopulationen är straffmyndiga vid datumet för lagföringen.

Populationen för återfallsstatistiken omfattar samtliga personer som lagförts en eller flera gånger under ett visst kalenderår. Med person som lagförts för brott avses en person som fått fällande dom i tingsrätt, godkänt strafföreläggande eller meddelats åtalsunderlåtelse. Dessa begrepp används i statistiken över personer lagförda för brott (för mer detaljerad beskrivning se produktbeskrivning av statistik över personer lagförda för brott).

Statistiken över återfall i brott omfattar inte:

- föreläggande om ordningsbot
- fylleribrott (avkriminaliserades 1 januari 1977)
- brott mot annan trafik- eller fordonslagstiftning än trafikbrottslagen (SFS 1951:649)
- domar i högre instans

Någon korrigerig för dödsfall eller utvandring görs inte. Inte heller görs det någon korrigerig för personer som under uppföljningsperioden sitter i fängelse. Vid produktion av återfallsstatistik inkluderas de personer som lagförts för brott någon gång under referensperioden.

Uppföljningsperiod avser den period under vilken ingångspopulationen följs upp med avseende på nya brott. Uppföljningsperioden löper över ett respektive tre år med start från och med datumet för ingångslagföringen och är således individuell för varje person. Varje uppföljningsperiod följs av två buffertår under vilka nya lagföringar (lagföringar som omfattar brott begångna under uppföljningsperioden) kan inkomma. Även buffertåren är individuella.

1.1.2 Variabler

Statistiken över återfall i brott innehåller följande variabler:

- Huvudbrott (för definition se produktbeskrivning av statistik över personer lagförda för brott)
- Återfall i brott inom ett respektive tre år
- Återfall i samma brottskategori
- Huvudpåföljd och lagföringstyp (för definition se produktbeskrivning av statistik över personer lagförda för brott)
- Antal tidigare lagföringar
- Ålder vid ingångslagföringen
- Kön

1.1.3 Statistiska mått

Andelsberäkningar används för att presentera personer som återfaller i brott inom ett respektive tre år av lagföingarna under ett visst kalenderår.

Antalet personer som återfallit i brott under ett visst år *beräknas netto* utifrån varje enskild persons första lagföring. I de fall en person lagförts mer än en gång under ett och samma år räknas således endast den första lagföringen under året in i ingångspopulationen. De övriga lagföringarna räknas då enbart som återfall. Personerna nettoräknas således för varje uppföljningsperiod.

Antalet personer lagförda för brott under ett visst år *beräknas brutto* utifrån varje persons samtliga lagföringar i ingångsperioden. I de fall en person lagförs till exempel tre gånger under ett och samma år räknas således samtliga dessa tre lagföringar som ingångslagföringar dvs. utgör tre element i ingångspopulationen. Alla lagföringar som följer efter en ingångslagföring under en uppföljningsperiod för en viss person räknas alltså som både återfall och som nya ingångslagföringar.

1.1.4 Redovisningsgrupper

I statistiken över återfall i brott används i vissa tabeller redovisningsgrupperna man och kvinna.

1.1.5 Referenstider

Statistik över återfall i avser personer som lagförts under år 2003 och som därefter blivit lagförda inom ett respektive tre år.

1.2 Fullständighet

I statistiken över personer som återfallit i brott redovisas endast de brott som kommit till rättsväsendets kännedom. Statistiken avser inte att mäta det ”faktiska” antalet återfall i brott, utan endast den brottslighet som kan konstateras genom domar, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse. Statistiken redovisar därmed minimivärden.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten i materialet är beroende av att uppgifterna som levereras är riktiga och att BRÅ får tillgång till samtliga uppgifter. Kontroller görs av

materialet för att minska andelen fel som uppstått vid inläsning, bearbetning m.m. Registret som utgör grunden för återfallsstatistiken används primärt vid framställning av lagföringsstatistik. För en mer ingående beskrivning av lagföringsstatistikens tillförlitlighet, se produktbeskrivningen för lagförda personer.

Återfallsstatistiken redovisar inte den faktiska andelen som återfaller i brott utan endast den andel som registreras genom fällande beslut som fattas av åklagare och vid domstolar. I statistiken redovisas därmed minimivärden för återfall. Statistiken kan ändå fungera som en indikator på återfall i brott.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Ej relevant – totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

Statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet påverkas också av att det finns personer som varit intagna i anstalt, utvandrat eller avlidit under uppföljningsperioden. Det innebär exempelvis att återfallsandelarna för personer som dömts för grövre brottslighet blir mycket lägre eftersom dessa personer oftast varit intagna i anstalt under hela uppföljningsperioden.

2.2.3 Mätning

Statistiken över återfall i brott bygger på uppgifter från registret över för brott lagförda personer. Registret används även för att göra statistik över personer lagförda för brott. Angående osäkerhetskällor vid mätningen, se produktbeskrivningen av statistik över personer lagförda för brott.

Statistiken över återfall i brott påverkas av registreringen vid åklagarväsendet och domstolsväsendet. För en närmare beskrivning, se produktbeskrivningen över personer lagförda för brott.

2.2.4 Svarsbortfall

Då uppgifter hämtas från administrativa register innebär det att objektbortfallet är litet. I granskningsprocessen kontrolleras mikrodata för partiellt bortfall och korrigeras vanligtvis genom kontakt med aktuell domstol eller åklagarkammare.

2.2.5 Bearbetning

Statistiken över återfall i brott bygger på uppgifter från registret över för brott lagförda personer. Registret används även för att göra statistik över personer lagförda för brott. Angående osäkerhetskällor vid bearbetning, se produktbeskrivningen av statistik över personer lagförda för brott.

2.2.6 Modellantaganden

Används ej.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Finns inte.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Återfallsstatistiken publiceras för varje kalenderår. Publicering av återfallsstatistiken sker en gång per år.

Statistikunderlaget bestående av domar levereras till Brå månadsvis, åtalsunderlåtelse och strafföreläggande levereras dagligen.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden är cirka och ett halvt fem år från referenstidens utgång. Av dessa är uppföljningsperioden tre år och ytterligare två år är så kallad buffertperiod.

3.3 Punktlighet

År 2008 publicerades statistiken som planerat den 29 maj.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Statistiken över återfall i brott bygger på uppgifter från samma register som används för statistiken över personer lagförda för brott. Detta innebär att förändringar som påverkar lagföringsstatistiken även påverkar statistiken över återfall i brott (se produktbeskrivning av statistik över personer lagförda för brott).

1972 påbörjades redovisningen av statistik över återfall i brott av Statistiska centralbyrån (SCB). Statistiken omfattade då återfall i grövre brott.

Fr.o.m. år 1981 redovisas återfallsstatistik som inkluderar samtliga brott och inte bara grövre brott. Dessutom ingår från detta år utländska och statslösa medborgare.

Fr.o.m. år 1991 består populationen för återfallsstatistiken av samtliga personer som lagförts en eller flera gånger under ett visst kalenderår. Tidigare population bestod av personer som lagförts en eller flera gånger under perioden 1973 till och med redovisningsåret.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Studier av återfall i brott visar att andelen återfall varierar med en rad faktorer, bland annat hur återfall definieras och valet av *ingångspopulation*. När samtliga lagförda personer tas med i undersökningen blir återfallsprocenten i regel lägre än när endast vissa grupper av lagförda personer studeras (t.ex. de som dömts till fängelsestraff). Likaså spelar valet av *uppföljningsperiod* en viss roll. Andra faktorer som påverkar jämförbarheten i ett internationellt perspektiv är registreringsrutiner, bearbetning, upptäcktsrisken, rättsväsendets insatser, resurser och prioriteringar m.m. På grund av dessa metodproblem har inga datainsamlingar gjorts i syfte att jämföra statistiken i ett internationellt perspektiv.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Återfallsstatistiken kan kompletteras med uppgifter i t.ex. lagföringsstatistiken, som bl.a. redovisar antalet tidigare lagföringar och tabeller med både netto- och bruttoredovisning. Benägenheten att återfalla i brott undersöks dessutom i flera specialstudier.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras årligen i årsboken *Kriminalstatistik*, i *Statistisk årsbok* samt som tabeller på Brå:s webbplats.

Enstaka tabeller över personer lagförda för brott och årsboken *Kriminalstatistik* kan kostnadsfritt laddas ned på Brå:s webbplats eller beställas från Brå.

5.2 Presentation

Kriminalstatistisk årsbok innehåller en kortare beskrivning av statistiken med kvalitetsdeklaration och ett 60-tal tabeller. Tio tabeller rör statistik över återfall i brott. Boken omfattar cirka 250 sidor.

5.3 Dokumentation

En ingående beskrivning av återfallsstatistiken som producerades av SCB finns i SCB:s RS-PM 1991:2 Återfall i brott 1973-1985. Beskrivning gällande statistik över återfall i brott som tagits fram av BRÅ kan beställas via kontaktpersonerna för statistiken eller BRÅ, Information och förlag, Box 6494, 113 82 Stockholm, tfn 08-401 87 00, fax 08-411 90 75.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Statistiken över återfall i brott bygger på uppgifter från registret över för brott lagförda personer. Statistik presenterad på annat sätt och efter andra av de variabler som lagras i lagföringsregistret kan specialbeställas. En särskild blankett för specialbeställningar kan du ladda ned under följande länk:

http://www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&id=66&module_instance=4

Kostnaden uppgår till cirka 785 kr (exkl. moms) per arbetstimme för framställningen. Vissa uppgifter är dock sekretesskyddade, varför begäran om datauttag endast kan tillgodoses om den obligatoriska sekretessprövningen medger att uttag kan godkännas.

5.5 Upplysningstjänster

För allmän upplysning om kriminalstatistiken:

Brå, Statistikenheten
Box 1386, 111 93 Stockholm,
tfn 08-401 87 00, fax 08-401 87 35, e-post statistik@bra.se

För beställning/hämtning av statistiktabeller:

Brå:s statistikenhet: tfn 08-401 87 00 eller e-post statistik@bra.se
Brå:s webbplats: www.bra.se

För frågor om återfallsstatistikens innehåll och uppbyggnad, framställning av specialstatistik över återfall eller uttag ur registret över lagförda personer:

Måns Magnusson, tfn 08-504 454 25, e-post: mans.magnusson@bra.se

För frågor om publikationer och Brå:s verksamhet:

Brå, Informationsenheten
Box 1386, 111 93 Stockholm,
tfn 08-401 87 00, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se